

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI 2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI MESLEKİ VE TEKNİK ÖĞRETİM OKULLARI
DÖNER SERMAYE İŞLETMELERİ 2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM
RAPORU**

**DEVLET KİTAPLARI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2024 YILI
DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU**

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	11

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2024 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması	4
Tablo 2: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırması	5
Tablo 3: Faaliyet Sonuçları Tablosu	5
Tablo 4: İhale Dokümanlarında Yer Alan Fiyat Farkı Katsayıları	32
Tablo 5: Bazı İl ve İlçe Müdürlüklerine Ait Taşınabilir Özel Eğitim Hakedişlerinin Taşıma ve İşçilik Maliyeti Oranları	33

KISALTMALAR

AR-GE: Araştırma Geliştirme

YİKOB: Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı

Yİ-ÜFE: Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Geçici Kabulü Yapılan Okul Binalarının İlgili Maddi Duran Varlık Hesabına Kaydedilmemesi
2. Kamulaştırmaya İlişkin Harcamaların Arazi ve Arsalar Hesabında Muhasebeleştirilmesi
3. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Eksik ve Hatalı Hesaplanarak Muhasebeleştirilmesi
4. Döner Sermayeli Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçeği Yansıtmaması

B. Diğer Bulgular

1. Beceri Eğitimi Yaptırmayan İşletmelerden Mesleki Eğitime Katılma Payının Tahsil Edilememesi
2. Öğretim Elemanlarından Alınan Danışmanlık Hizmetlerinde Hizmet Bedelinin Yasal Kesintiler Yapılmadan Ödenmesi
3. Araştırma ve Geliştirme Birimlerinde Görev Alanların Gerekli Nitelikleri Taşımaması
4. Bakanlığa Bağlı Muhtelif Birimlerde Görevlendirilenlere Ders Yılı Dışındaki İdari İzinli Sayılan Günlerde de Ek Ders Ücreti Ödenmesi
5. Yapım İşlerinde Yapı Denetim Görevlisi Tarafından Yerine Getirilmesi Gereken Görevlerde Eksikliklerin Bulunması
6. Halk Eğitim Merkezlerine Bağlı Kurslarda Hatalı Uygulamaların Bulunması
7. Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları ile İl Özel İdarelerine Aktarılan Hakediş Tutarlarından Yüklenicilere Kesilen Cezaların Düşülmemesi
8. Bakanlığa Bağlı İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerince Gerçekleştirilen Öğrenci Taşıma Uygulaması Kapsamında Taşıma Hizmeti Alımı İhalelerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Milli Eğitim Bakanlığı görevlerini 10.07.2018 tarihli 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 301'inci ve müteakip maddelerinde yer alan hükümler çerçevesinde sürdürmektedir.

Söz konusu Kararname'ye göre Bakanlığın başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- Okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki öğrencileri bedenî, zihnî, ahlaki, manevî, sosyal ve kültürel nitelikler yönünden geliştiren ve insan haklarına dayalı toplum yapısının ve küresel düzeyde rekabet gücüne sahip ekonomik sistemin gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatarak geleceğe hazırlayan eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak, güncellemek; öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerini bu çerçevede yürütmek ve denetlemek,

- Eğitim ve öğretimin her kademesi için ulusal politika ve stratejileri belirlemek, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek, ortaya çıkan yeni hizmet modellerine göre güncelleyerek geliştirmek,

- Eğitim sistemini yeniliklere açık, dinamik, ekonomik ve toplumsal gelişimin gerekleriyle uyumlu biçimde güncel teknik ve modeller ışığında tasarlamak ve geliştirmek,

- Eğitime erişimi kolaylaştıran, her vatandaşın eğitim fırsat ve imkânlarından eşit derecede yararlanabilmesini teminat altına alan politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve koordine etmek,

- Kız öğrencilerin, engellilerin ve toplumun özel ilgi bekleyen diğer kesimlerinin eğitime katılımını yaygınlaştıracak politika ve stratejiler geliştirmek, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,

- Özel yetenek sahibi kişilerin bu niteliklerini koruyucu ve geliştirici özel eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek,

- Yükseköğretim kurumları dışındaki eğitim ve öğretim kurumlarını açmak, açılmasına izin vermek ve denetlemek,

- Yurt dışında çalışan veya ikamet eden Türk vatandaşlarının eğitim ve öğretim alanındaki ihtiyaç ve sorunlarına yönelik çalışmaları ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde yürütmek,

- Yükseköğretim dışında kalan ve diğer kurum ve kuruluşlarca açılan örgün ve yaygın

eğitim ve öğretim kurumlarının denklik derecelerini belirlemek, program ve düzenlemelerini hazırlamak,

- Yükseköğretimin millî eğitim politikası bütünlüğü içinde yürütülmesini sağlamak için, 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bakanlığa verilmiş olan görev ve sorumlulukları yerine getirmek.

Bakanlığa ayrıca farklı kanunlar ile verilmiş olan çok sayıda görev, yetki ve sorumluluk bulunmaktadır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda örgün ve yaygın eğitim, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nda çırak, kalfa ve ustalık eğitimlerinden okullarda verilecek mesleki eğitimler; 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda ilköğretim, 3423 sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun'da okullarda açılacak döner sermayeler ve uygulamalı mesleki eğitim, 6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanunu'nda yurtdışında örgün ve yaygın eğitim hizmetleri, 2133 sayılı Devlet Kitapları Mütedavil Sermayesi Hakkında Kanun'da ders kitapları basım ve dağıtım, 2684 sayılı İlköğretim ve Ortaöğretimde Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun ve 3580 sayılı Öğretmen ve Eğitim Uzmanı Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun'da yatılı ve burslu okutulacak öğrenciler, 1416 sayılı Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun'da yurtdışında burslu okutulacak öğrenciler, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda yükseköğretimin yapı ve işleyişi, 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimi hakkında düzenlemeler yapılarak Bakanlığa bu alanlara ilişkin çeşitli yetki ve sorumluluklar verilmiştir. Bunlar dışında farklı düzenlemelerle Bakanlığa verilmiş olan görevler de bulunmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Bakanlık; merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatı olmak üzere geniş bir örgütsel yapıya sahiptir. Milli Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatı 23 birimden oluşmaktadır. Bu birimler şunlardır:

- Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
- Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
- Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü

- Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Din Öğretimi Genel Müdürlüğü
- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
- Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- İç Denetim Birimi Başkanlığı
- İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü
- Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
- Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
- Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (28.12.2024 tarihi itibariyle Milli Eğitim Akademisi Başkanlığı)
- Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- Özel Kalem Müdürlüğü
- Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü
- Personel Genel Müdürlüğü
- Strateji Geliştirme Başkanlığı
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
- Teftiş Kurulu Başkanlığı
- Temel Eğitim Genel Müdürlüğü
- Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
- Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü

Taşra teşkilatı, illerde il millî eğitim müdürlükleri, ilçelerde ise ilçe millî eğitim müdürlükleri şeklinde olmak üzere 81 il ve 922 ilçede örgütlenmiştir. Bakanlığa bağlı okul ve

kurumlar il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerine bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Türk kültürünün yurt dışında tanıtılması, yayılması ve korunmasına dair eğitim ve öğretim hizmetlerini düzenlemek üzere 63 ülkede yurt dışı teşkilatı oluşturulmuştur.

Bakanlık bünyesinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olarak istihdam edilen kadrolu ve sözleşmeli personel çalıştırılmaktadır. Ayrıca Bakanlığa bağlı döner sermayeli kuruluşlarda 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi olarak istihdam edilen işçi statüsündeki personel bulunmaktadır. Kadrolu ve sözleşmeli personel olarak eğitim-öğretim hizmetleri sınıfında 1.041.792, genel idare hizmetleri sınıfında 42.319, yardımcı hizmetler sınıfında 30.433, teknik hizmetler sınıfında 5.153, sağlık hizmetleri sınıfında 687, avukatlık hizmetleri sınıfında 313 ve diğer statülerde 3.748 olmak üzere toplamda 1.124.445 personel istihdam edilmektedir.

1.3. Mali Yapı

Millî Eğitim Bakanlığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli I sayılı Cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, temel faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir.

2024 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Millî Eğitim Bakanlığına 1.092.129.668.000,00 TL ödenek tahsis edilmiş olup, bu tutar merkezi yönetim bütçesinin %9,83'üne tekabül etmektedir. Bakanlığın 2024 mali yılı başlangıç bütçesine yıl içinde eklenen 35.096.710.858,88 TL ödenek ile yılsonu bütçesi 1.127.226.378.858,88 TL olmuştur. Bununla birlikte yıl sonu bütçesinin 1.105.444.752.832,05 TL'si harcanmıştır.

Bütçe Giderleri ve Ödenekler tablosuna göre 2024 yılı bütçe giderleri ve ödenek kullanımını aşağıda belirtmiştir.

Tablo 1: 2024 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması

Ekonomik Kod	2024 Başlangıç Ödeneği (TL)	2024 Revize Ödeneği (TL)	31.12.2024 İtibarıyla Harcama (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
01 Personel Giderleri	790.060.716.000	796.260.047.380,00	793.013.521.910,31	99,59
02 SGK Devlet Primi Giderleri	94.210.419.000	99.939.614.620,00	98.644.583.633,84	98,70
03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	79.707.141.000	110.706.887.508,39	103.848.685.979,08	93,80
05 Cari Transferler	25.902.262.000	25.662.871.000,00	25.421.958.625,41	99,06
06 Sermaye Giderleri	100.000.000.000	90.578.881.804,96	81.092.560.345,91	89,52

07	Sermaye Transferleri	356.710.000	4.078.076.545,53	3.423.442.337,50	83,94
Genel Toplam		1.092.129.668.000	1.127.226.378.858,88	1.105.444.752.832,05	98,06

2024 yıl sonu itibariyle bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırması aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 2: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırması

Ekonomik Kod		2023	2024	
		Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)	Gelir Tahmini (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)
01	Vergi Gelirleri	13.092.468.908,58	-	26.471.683.344,64
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	62.693.084,20	-	87.012.053,90
04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	1.845.648.415,73	-	2.096.444.985,48
05	Diğer Gelirler	885.318.374	-	2.043.286.161,07
Genel Toplam		15.886.128.782,51		30.698.426.545,09

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre Bakanlığın 2024 yılı faaliyet sonucu aşağıdaki gibidir.

Tablo 3: Faaliyet Sonuçları Tablosu

Faaliyet Giderleri (A)	Faaliyet Gelirleri (B)	İndirim İade İskonto Toplamı (C)	Net gelir (D=B-C)	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu (D-A)
1.119.168.656.772,27	77.912.431.152,47	101.480.511,50	77.810.950.640,97	1.041.357.706.131,3

Bakanlık bünyesinde yer alan 1482 döner sermaye işletmesi ile 539 öğretmenevi ve akşam sanat okuluna ilişkin mali iş ve işlemler bütçe dışında yürütülmekte ve bunlara ilişkin mali bilgiler yukarıdaki tablolarda yer almamaktadır. 2024 mali yılı sonu itibarıyla söz konusu döner sermaye işletmelerinin konsolide brüt gelirleri 8.103.886.225,19 TL, toplam karı 381.232.332,83 TL; öğretmenevi ve akşam sanat okullarının ise konsolide toplam brüt geliri 4.650.832.830,00 TL, toplam karı 806.836.706,00 TL olarak gerçekleşmiştir.

2024 yılında Bütçe Kanunu (E) Cetveli'ne konan hüküm ile Milli Eğitim Bakanlığına Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için 3.700.000.000,00 TL, taşımalı ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin öğle yemeği gideri olarak 9.600.000.000,00 TL ve özel eğitim öğrencilerinin taşıma gideri olarak 6.409.000.000,00 TL olmak üzere toplam 19.709.000.000,00 TL kaynak öngörülmüş olup 2024 yılı içerisinde yapılan ilavelerle ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin öğle yemeği gideri olarak aktarılan

kaynak 12.015.180.642,58 TL'ye, özel eğitim öğrencilerinin taşıma gideri olarak aktarılan kaynak 7.261.735.587,50 TL'ye ve ilköğretim öğrencilerine ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitapları için aktarılan kaynak 7.043.691.804,92 TL'ye yükseltilerek toplam 26.320.608.035,00 TL tutarında kaynak aktarımı gerçekleştirilmiştir. Taşımali ilköğretim ve ortaöğretim kapsamındaki öğrencilerin yemek gideri olarak 8.303.229.847,66 TL, özel eğitim öğrencilerinin taşıma giderleri 6.845.524.269,18 TL, ücretsiz ders kitabı için 5.792.609.093,71 TL olmak üzere toplam 20.941.363.210,55 TL harcama yapılmıştır.

Bakanlık merkez ve taşra birimlerinde bütçeyle verilen ödenekler dışında, Avrupa Birliği, uluslararası kuruluşlar ve yabancı devletlerden sağlanan fonlarla veya ulusal kaynaklarla finanse edilen projeler bulunmaktadır. Ayrıca çeşitli kaynaklardan elde edilen gelirler Bakanlık bütçesi ile ilişkilendirilmeksizin bankalarda açılan özel hesaplarda takip edilmektedir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Bakanlık mali işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

"Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur." denilmektedir.

Genel yönetim muhasebesine ilişkin ilke ve kurallar, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından kullanılacak çerçeve hesap planı ve düzenlenecek mali raporların hazırlanma ilkeleri, şekil, süre ve türleri, aynı Kanun'un 49 ve 80'inci ve geçici 3'üncü maddeleri ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 221'inci maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Buna göre; muhasebe sistemi tahakkuk esaslıdır. Bir ekonomik değer; yaratıldığında, başka bir şekilde dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Kamu hesapları mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu gelir ve giderleri tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterilir. Kamu İdaresinin bütün varlık ve yükümlülükleri, gelir ve giderleri ile taahhüt ve garantileri gibi tüm mali işlemlerini kapsar.

Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde; *"Bu Yönetmeliğin amacı; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi ile mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir."* hükmü yer almaktadır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Yönetmelik'in 310'uncu maddesinde kendi adına ekonomik varlık edinebilen, yükümlülük üstlenebilen, diğer kamu idareleri veya üçüncü şahıslarla ekonomik ilişkilere girebilen kapsama dâhil her kamu idaresinin bir kurumsal birim ve her kurumsal birimin bir mali raporlama birimi olduğu; 311'inci maddesinde kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticilerinin, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından, üst yöneticilerin de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumlu olduğu; 312'nci maddesinde kamu idarelerince, detaylı hesap planlarında yer alan hesaplardan aylık mizan ve yıllık olarak geçici ve kesin mizanların düzenleneceği; 313'üncü maddesinde kamu idarelerince hazırlanacak temel mali tabloların Bilanço, Faaliyet Sonuçları Tablosu ve Nakit Akış Tablosu olduğu; 314-316'nci

maddelerinde bu tabloların mahiyetleri ve nasıl düzenleneceği; 327'nci maddesinde de mali tabloların hangi dönemlerde hazırlanıp yayımlanacağı belirtilmiştir.

Bakanlığın muhasebe hizmetleri çerçeve hesap planına uygun olarak Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde merkezde Merkez Saymanlık Müdürlüğü, taşrada ise defterdarlıklara bağlı muhasebe birimleri tarafından yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile

bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuştur, ancak 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile değişen teşkilat yapısına uygun olarak iş akış süreçlerinin yeniden oluşturulması ve güncellenmesi çalışmaları devam etmektedir. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi bulunmamakla birlikte ön mali kontrole ilişkin bir genelge mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, çalışmaların henüz tamamlanmaması nedeniyle değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 40 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 12'si doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Milli Eğitim Bakanlığı 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Geçici Kabulü Yapılan Okul Binalarının İlgili Maddi Duran Varlık Hesabına Kaydedilmemesi

Bakanlık İnşaat Emlak Genel Müdürlüğüne Avrupa Birliği fonlarıyla inşa edilen okul binalarından geçici kabulü yapıp eğitim-öğretim faaliyetlerinde kullanılmaya başlananların, tahsis işlemi yapılmak suretiyle ilgili maddi duran varlıklar hesabına aktarılmadığı görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde, kamu idarelerine ait olup yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin, geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hâllerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının kullanılacağı düzenlenmiştir. Buna göre, yeni okul inşasına yönelik harcamalar geçici mahiyetteki söz konusu hesapta izlenecek, geçici kabulü yapılanlar ise tahsis işlemleri yapılmak suretiyle 252.03 Tahsisli

Kullanılan Taşınmazlar Hesabına aktarılacak, bu suretle de yapılmakta olan yatırımlar hesabındaki kayıtlar kapatılacaktır.

Yapılan incelemede, İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğünce AB fonlarıyla inşa edilen bina inşaatlarından geçici kabulü yapılanların tahsis işlemi yapılmak suretiyle ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılmadığı, dolayısıyla da halen yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenmeye devam edildiği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, geçici kabulü yapıp eğitim-öğretim faaliyetlerinde kullanılmaya başlanan binaların tespit işlemlerinin tamamlandığı, söz konusu binalara ilişkin gerekli muhasebe kayıtlarının yapılmasının saymanlıktan yazı ile istendiği belirtilmiştir.

Buna göre, Bakanlık mali tablolarındaki tahsisli taşınmazlara yönelik kayıtların gerçek durumu tam ve doğru olarak göstermesini teminen, geçici kabulü yapılan binaların ilgili maddi duran varlık hesabına aktarımını sağlamaya yönelik muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Kamulaştırmaya İlişkin Harcamaların Arazi ve Arsalar Hesabında Muhasebeleştirilmesi

Bakanlığın taşra birimlerinde, maddi duran varlık hesap grubunda yer alan arazi ve arsalar hesabına yapılan borç kayıtlarının henüz tahsis işlemi yapılmamış arsalarla ilişkin kamulaştırma bedeli ve mahkeme masrafları gibi harcamalara ilişkin olduğu, söz konusu borç kayıtlarının karşılığında ilgili sermaye alt hesabının alacaklandırılmadığı, dolayısıyla da mali tablolarda kuruma tahsisli arsa kayıtlarının gerek varlık gerekse yükümlülük bakımından yanlış bilgi içerdiği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 171'inci maddesinde, kamu idarelerinin her türlü arazi ve arsaları ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için 250 Arazi ve arsalar hesabının kullanılacağı; 172'nci maddesinde ise, tahsise konu edilen arazi ve arsaların tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba borç, 500 Net Değer Hesabına da alacak kaydedileceği düzenlenmiştir. Diğer taraftan, aynı Yönetmelik'in 170'inci maddesinde, tahsis edilen taşınmazlara yapılan değer arttırıcı harcamaların taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresinin muhasebe hizmetini yürüten muhasebe birimince ilgili taşınmazın kayıtlı değerine ilave edileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, il müdürlüklerince kamulaştırmaya yönelik harcamaların arazi ve arsalar hesabında muhasebeleştirildiği, henüz tahsis işlemi yapılmamış arsalar için yapılan ve değer artırıcı harcama niteliğinde de olmayan harcamalar için sermaye hesabının çalıştırılmadığı, dolayısıyla da mali tablolarda gerek varlık gerekse yükümlülük bakımından kurumun tahsisli arsa kayıtlarının gerçek durumu yansıtmadığı, kuruma tahsisli arsa tutarının ilgili hesabın borç bakiyesinden çok daha düşük tutarda olduğu, hatta bazı illerde arazi ve arsalar hesabının yüksek tutarda borç bakiye vermesine rağmen kuruma tahsisli hiçbir arsanın bulunmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında hatalı yapılan muhasebe kayıtlarının düzeltilmesine ve uygulamada alınacak tedbirlere ilişkin merkez ve taşra teşkilatlarına bilgilendirme yapıldığı ve gerekli talimatların verildiği belirtilmiştir.

Buna göre, Bakanlığa tahsisli arsa tutarlarının mali tablolarda gerek varlık gerekse yükümlülük bakımından gerçek değerini göstermesini teminen, arazi ve arsalar hesabına yapılan kayıtların mevzuata uygunluğunun, kamulaştırma ve benzeri edinimlere ilişkin tahsis öncesi harcamaların geçici bir hesapta veya nazım hesaplarda izlenmesi suretiyle sağlanması gerekmektedir.

BULGU 3: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Eksik ve Hatalı Hesaplanarak Muhasebeleştirilmesi

Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatlarında, ilgili mevzuatı uyarınca hesaplanıp ödenen kıdem tazminatlarının ihtiyatlılık ilkesi gereğince karşılıklarının ayrılmasında ve dönemsellik ilkesi gereğince muhasebeleştirilmesinde eksikliklerin bulunduğu görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde düzenlenen temel muhasebe ilkelerinden olan ihtiyatlılık ilkesi gereğince muhtemel risk ve olaylar için karşılık ayrılacağı düzenlenmiş, bu kapsamda gerek söz konusu Yönetmelik gerekse Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatı tutarları için, vadesine göre "372" ve "472" kodlu "Kıdem tazminatı karşılığı" hesapları ihdas edilmiştir. Buna göre, ilgili mevzuatı uyarınca ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıkları 372 Kıdem tazminatı karşılığı hesabında, faaliyet döneminden sonraki yıllarda ödenecek kıdem tazminatları için ayrılan karşılıklar ise 472 Kıdem tazminatı karşılığı hesabında izlenir ve izleyen dönemde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatı karşılıkları da dönem sonunda 472 kodlu hesaptan 372 kodlu hesaba aktarılır.

Yapılan incelemede, Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatlarında iş hukuku kapsamında istihdam edilen personele ödenmesi öngörülen kıdem tazminatı tutarları için ayrılması gereken karşılıkların tam ve doğru hesaplanmadığı, 472 kodlu hesabın gerçek durumu yansıtmadığı, izlenen dönemde ödenmesi öngörülen tutarların da dönem sonunda değil de ödeme anında 372 kodlu hesaba alındığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, merkez ve taşra teşkilatına ilgili mevzuat hükümlerine uygun şekilde muhasebe kayıtlarının yapılması ve hatalı hesaplamaların düzeltilmesi talimatının verildiği belirtilmiştir.

İhtiyatlılık ilkesi uyarınca ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının ilgili hesaplara tam ve doğru olarak kaydedilmesi, ödenecek tutarların da dönemsellik ilkesi uyarınca dönem sonlarında kısa vadeli hesap grubuna aktarılması gerekmektedir.

BULGU 4: Döner Sermayeli Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçeği Yansıtmaması

Bakanlığın döner sermayeli kuruluşlara ilişkin yatırdığı sermayeleri muhasebe kayıtlarında doğru ve gerçekçi rakamlarla izlemediği görülmüştür.

3423 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında, okulların döner sermaye artırımlarının döner sermaye işletmelerinin yılsonu bilançosunda görülen kârlarının üçte birinin doğrudan sermayeye eklenmesi suretiyle karşılanacağı hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "242 Döner sermayeli kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabı" başlıklı 162'nci maddesinde, bu hesabın kamu idarelerinin bütçelerine konulan ödeneklere dayanarak, döner sermayeli kuruluşlara verdikleri ayni ve nakdi sermayelerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmektedir. Aynı Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 164'üncü maddesinin ilgili bölümlerinde de, döner sermayeli kuruluşlara taahhüt edilen sermaye tutarlarının bu hesaba borç, 247 Sermaye Taahhütleri Hesabına ise alacak kaydedileceği ve hesaplarda yer almayan döner sermayeli kuruluşlara yatırılan sermayelerden envanteri yapılanların, tespit edilen değerleri üzerinden bu hesaba borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedileceği hükümlerine yer verilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'in bütçe ile ilgili olsun veya olmasın tahakkuk eden her türlü gelirin izlenmesi için kullanılacak 600 Gelirler hesabının işleyişinin düzenlendiği 394'üncü

maddesinde Bütçe geliri olarak tanımlanmayan ancak, belirlenen muhasebe ilkelerine göre gelir kabul edilen ve alt bentlerde sayılmayan tutarların bu hesaba alacak, ilgili hesaplara borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Diğer taraftan, 31.12.2023 tarih 8050 Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde okul ve kurumlarda faaliyetlerine devam eden döner sermayeli işletmelerin sermayesinin 1.000.000.000 Türk Lirasına çıkarılmasına karar verildiği görülmüştür. Bu Karar sonrasında, yukarıda verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde Bakanlık tarafından 242 Döner Sermayeli Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı borçlu, 247 Sermaye Taahhütleri Hesabının alacaklı çalıştırılarak kayıt yapılması, sonrasında döner sermayeli kuruluşlarının karının üçte biri sermayeye eklendikçe 247 Sermaye Taahhütleri Hesabı 600 Gelirler Hesabı ile karşılıklı çalıştırılarak kapatılması gerekirken, söz konusu kayıtların yapılmadığı dolayısıyla sermaye artırımının muhasebe kayıtlarında izlenmediği yapılan incelemeler sonrasında tespit edilmiştir.

Bununla beraber, Bakanlığın mali tablolarının incelenmesi neticesinde 242 Döner Sermayeli Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına son 10 yılda enflasyon düzeltmesi kaydı haricinde hiçbir muhasebe kaydının yapılmadığı, dolayısıyla Bakanlığın döner sermayeli işletmelerin sermayesini mali tablolarda doğru ve gerçekçi rakamlar ile izlemediği anlaşılmıştır.

Kamu idaresi cevabında, 2025 yılında muhasebe kayıtlarının düzeltilmiş olduğunu ifade edilmiş ancak 2024 yılı mali tablolarında ilgili hesaplar hatalı olarak raporlanmıştır.

Döner sermayeli kuruluşlara yatırılan sermayelerin mali tablolarda gerçekçi rakamlarla izlenmesi için gerekli envanter çalışmalarının gerçekleştirilerek ilgili hesaba kaydedilmesi, sonrasında ise Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yapılan sermaye artışına ilişkin muhasebe kayıtlarının yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Beceri Eğitimi Yaptırmayan İşletmelerden Mesleki Eğitime Katılma Payının Tahsil Edilememesi

On ve daha fazla personel çalıştırdığı halde öğrencilere beceri eğitimi yaptırmayan işletmelerin ödemesi gereken mesleki eğitime katılma payının takip ve tahsiline ilişkin Bakanlıkça herhangi bir işlem yapılamadığı anlaşılmıştır.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Gelirlerin dayanakları" başlıklı 37'nci maddesinin ikinci fıkrasında, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerinin kanuni dayanaklarının bütçelerinde gösterileceği ve bütçelerde yer alan gelirlerin, ilgili kanunlarında belirtilen usullere göre tarh, tahakkuk ve tahsil edileceği düzenlenmiştir.

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 18'inci maddesinde, on ve daha fazla personel çalıştıran işletmelerin, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az olmamak üzere mesleki ve teknik eğitim okul öğrencilerine beceri eğitimi yaptıracığı, öğrenci sayısının tespitinde kesirlerin tam sayıya tamamlanacağı, işletmelerde mesleki eğitim uygulaması kapsamına alınacak illerin ve mesleklerin, Mesleki Eğitim Kurulunun görüşü doğrultusunda Bakanlıkça tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan Kanun'un "Mesleki eğitime katılma payı" başlıklı 24'üncü maddesinde, on ve daha fazla personel çalıştırıp Bakanlıkça mesleki eğitim kapsamına alınan, ancak beceri eğitimi yaptırmayan işletmelerin, eğitim yaptırması gereken her bir öğrenci için eğitim süresince her ay 18 yaşını bitirenlere ödenen asgari ücretin net tutarının 1/3'ü nispetinde, yirmi ve daha fazla personel çalıştırılması halinde 2/3'ü nispetinde Saymanlık hesabına para yatırmakla yükümlü olduğu, söz konusu işletmelere Bakanlıkça öğrenci gönderilememesi halinde bu işletmelerin katılma payı ödemeyeceği belirtilmiştir.

Buna göre mesleki eğitim uygulaması kapsamındaki bir alanda faaliyet gösteren işletmelerin on ve daha fazla personel çalıştırması halinde öğrencilere beceri eğitimi yaptırması yasal bir zorunluluk olup, talep olmasına rağmen beceri eğitimi yaptırmayan işletmelerin Bakanlığa mesleki eğitime katılma payı ödemesi gerekmektedir.

5018 sayılı Kanun'a göre gelirler, ilgili kanunlarında belirtilen usullere göre tarh, tahakkuk ve tahsil edilmesi gerektiğinden, kamu gelirinin tahsil edilebilmesi için öncelikle usul belirlenerek tarh ve tahakkuk işlemlerinin yapılması ve ardından tahsilatın gerçekleşmesi gerekmektedir. Aksi durumda gelirin hangi yöntemle takip ve tahsil edileceği konusunda belirsizlik ortaya çıkacak ve kamu geliri tahsil edilemeyecektir.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'na ekli C-Cetvelinde, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri gelirlerine dayanak teşkil eden temel hükümler bulunmaktadır. 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, söz konusu cetvelin "(I) Sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri" bölümünde yer almaktadır.

Yapılan incelemelerde, Bakanlık tarafından mesleki eğitime katılma payının takip ve tahsil edilmesine yönelik herhangi bir işlem yapılamadığı görülmüştür.

3308 sayılı Kanun'daki mesleki eğitime katılma payının düzenlendiği maddede, her ne kadar işletmelere parasal bir yükümlülük getirilse de katılma payının ne şekilde takip ve tahsil edileceğine ilişkin düzenleme yapılmamıştır. Beceri eğitimi yaptırmayan ve katılma payı ödeme yükümlüsü olan işletmenin, Bakanlığın hangi birimi tarafından ne şekilde tespit edileceği ve yükümlülerden tahsilat işlemlerinin nasıl yapılacağı hususlarının mevzuatla düzenlenerek mevcut belirsizliğin giderilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla mesleki eğitime katılma payını düzenleyen Kanun maddesi mevcut haliyle uygulanabilir olmayan atıl bir hüküm olup, ilgili madde kapsamında herhangi bir tahsilat işleminin yapılmamış olması da bu durumu desteklemektedir. Yukarıda ifade edildiği üzere, 5018 sayılı Kanun'a göre de gelirlerin tarh, tahakkuk ve tahsil edilmesi hususunda ilgili kanunlarda söz konusu usullerin belirlenmesi gerekmektedir.

Kalifiye işgücü ihtiyacını gidermek ve mesleki eğitimi desteklemek amacıyla yapılan yasal düzenlemeler çerçevesinde öğrencilere beceri eğitimi veren işletmelere devlet katkısı ödenmekte ve işletmede mesleki eğitim teşvik edilmektedir. Bununla birlikte yasal zorunluluk kapsamında olmasına rağmen beceri eğitimi yaptırmayan işletmelerin mesleki eğitime katılma payı ödemesi gerekmesine rağmen takip ve tahsil konusunda mevzuatın yetersiz kalması sebebiyle bahsi geçen katılma payı işletmelerce ödenmemektedir.

Kamu idaresi cevabında, Bakanlık tarafından Kanun'un ilgili maddesinde düzenleme yapılması ve katılma payının takip ve tahsiline ilişkin olarak ilgili Bakanlıklar ile birlikte bir usul ve esas belirlenmesine yönelik çalışma yapılmasının planlandığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, işletmeleri beceri eğitimi konusunda özendirmek ve bütçeye katkı sağlamak amacıyla, belirtilen hususlardaki mevzuat eksikliğinin giderilerek söz konusu katılma paylarının takip ve tahsiline ilişkin işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Öğretim Elemanlarından Alınan Danışmanlık Hizmetlerinde Hizmet Bedelinin Yasal Kesintiler Yapılmadan Ödenmesi

Bakanlık tarafından yükleniciler vasıtasıyla öğretim elemanlarından danışmanlık hizmeti alınırken, teknik şartnamelere danışmanlık hizmet bedelinin doğrudan ilgililerin kişisel hesaplarına ödeneceğine ilişkin hükümler konduğu ve bu suretle öğretim elemanlarının kişisel banka hesaplarına gerekli yasal kesintiler yapılmaksızın ödeme yapılmasına sebebiyet verildiği anlaşılmıştır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Üniversitelerin uygulama alanına yardımı" başlıklı 37'nci maddesinde, yükseköğretim kurumları dışındaki kuruluş veya kişilerce, üniversite içinde veya hizmetin gerektirdiği yerde, üniversiteler ve bağlı birimlerden istenecek bilimsel görüş, proje, araştırma ve benzeri hizmetlerin üniversite yönetim kurulunca kabul edilecek esaslara bağlı olarak yapılabileceği, bu hususta alınacak ücretlerin ilgili yükseköğretim kurumunun veya buna bağlı birimin döner sermayesine gelir kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Adı geçen Kanun'un "Döner sermaye" başlıklı 58'inci maddesinin (b) fıkrasında, döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın en az yüzde 15'inin ilgili yükseköğretim kurumunun ihtiyacı için kullanılacağı, en az yüzde 5'inin üniversite bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma projelerinin finansmanı için kullanılacağı düzenlenmiştir.

Öte yandan 5234 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un geçici 1'inci maddesi kapsamında, yükseköğretim kurumlarına bağlı döner sermayeli işletmelerin aylık gayrisafi hasılatından tahsil edilen tutarın yüzde 1'i genel bütçeye aktarılmak üzere hazine payı olarak ayrılmaktadır.

Yükseköğretim Kurumları Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasına İlişkin Yönetmelik'in "Faaliyet alanları" başlıklı 5'inci maddesinde döner sermaye işletmelerinin faaliyet alanları arasında; bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetler yapmak, belirli bilimsel sonuçların uygulamasını sağlamak sayılmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, proje hazırlamak, araştırma, uygulama gibi hizmetler yükseköğretim kurumları döner sermaye işletmelerinin faaliyet alanı olup, bu faaliyetler öğretim elemanlarınca yerine getirilmektedir. Söz konusu hizmetler karşılığında elde edilen gelir döner sermaye işletmesinin geliri sayıldığından, ilgili tutarlardan söz konusu

kesintilere ek olarak gelir ve damga vergileri de kesildikten sonra hizmeti yerine getiren öğretim elemanına ilgili mevzuat çerçevesinde ödeme yapılmalıdır.

Yapılan incelemede, Bakanlığın birçok genel müdürlüğü tarafından çalıştay, proje hazırlama vb. sebeplerle yüklenici vasıtasıyla öğretim elemanlarından danışmanlık hizmeti alındığı, hizmetle ilgili hazırlanan teknik şartnamelerde danışmanlık hizmet bedelinin kişisel banka hesabına ödeneceğinin belirtildiği ve yükleniciler tarafından hizmet bedelinin ilgili öğretim elemanlarının banka hesaplarına herhangi bir yasal kesinti yapılmaksızın ödendiği tespit edilmiştir.

Bakanlık tarafından yukarıda izah edildiği şekilde şartname hazırlanarak yüklenici vasıtasıyla öğretim elemanlarının kişisel hesaplarına ödeme yapılması bir taraftan ilgili yükseköğretim kurumları için gelir kaybına, diğer taraftan genel bütçe için vergi kaybına sebebiyet vermektedir. Öğretim elemanlarınca verilecek danışmanlık hizmetinin karşılığı olan bedel öğretim elemanlarının bağlı oldukları yükseköğretim kurumlarının döner sermaye işletmelerine ödenmeli ve öğretim elemanlarına döner sermaye işletmeleri tarafından hem üniversite hem de genel bütçe için gerekli yasal kesintiler yapıldıktan sonra ödeme yapılmalıdır.

Kamu idaresi cevabında, öğretim elemanlarına yapılan ücret ödemelerinin yükleniciler ve öğretim elemanları arasında gerçekleştiği, öğretim elemanlarına doğrudan bir ödeme yapılmadığı, yeni yapılacak hizmet alımlarının şartnamelerine öğretim elemanlarının yasal kesintilerine ilişkin hükümlerin konulacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Bakanlık tarafından herhangi bir gelir kaybına neden olunmaması için öğretim elemanlarından danışmanlık hizmetleri alımlarının ilgili yükseköğretim kurumlarının döner sermaye işletmeleri vasıtasıyla yapılması gerekmektedir.

BULGU 3: Araştırma ve Geliştirme Birimlerinde Görev Alanların Gerekli Nitelikleri Taşımaması

İl milli eğitim müdürlükleri bünyesinde kurulan Araştırma Geliştirme (AR-GE) birimlerinde görev alan bazı personelin İl Millî Eğitim Müdürlükleri Araştırma Geliştirme (Ar-Ge) Birimleri Yönergesi'nde belirtilen nitelikleri taşımadığı görülmüştür.

Stratejik yönetim ve planlama, iç kontrol sistemi, idareyi geliştirme, hizmetlerin niteliğini artırma ve proje geliştirme faaliyetlerini yürütmek üzere İl Millî Eğitim Müdürlükleri bünyesinde faaliyet gösteren AR-GE birimlerinde görev alacak personelin niteliklerini ilişkin İl Millî Eğitim Müdürlükleri Araştırma Geliştirme (AR-GE) Birimleri Yönergesi'nin 8'inci

maddesine göre; bu birimlerde görevlendirilecek personelin iyi seviyede bilgisayar ve ofis programlarını kullanabilmesi, en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olması, seyahate ve il içi veya il dışı görevlendirilmeye engel bir rahatsızlığının bulunmamasının zorunlu olduğu belirtilmektedir.

Yine, araştırma, stratejik planlama ve kalite geliştirme ekibinde yer alacak personelin stratejik yönetim ve stratejik planlama, performans yönetimi, süreç yönetimi, toplam kalite yönetimi, araştırma yöntem ve teknikleri alanlarının en az birinden 30 saatlik merkezi hizmet içi eğitim almış olmasının gerektiği, illerde istenilen nitelikte personel bulunamaması halinde durumun Bakanlık Strateji Geliştirme Başkanlığına gerekçeli olarak bildirileceği ve yukarıda belirtilen 30 saatlik eğitimi almadan görevlendirilen personelin Başkanlık tarafından mutlaka merkezi hizmet içi eğitime alınacağı ilgili Yönerge'de ifade edilmektedir.

Aynı Yönerge'de; AR-GE birimindeki proje ekibinde görev alacak personelin proje döngüsü yönetimi veya proje hazırlama alanında en az 30 saat hizmet içi eğitim almış olması veya proje hazırlama/uygulama tecrübesine sahip olduğunu belgelemesi ve proje ekibinde görevlendirilecek en az bir personelin İngilizce dilindeki Yabancı Dil Seviye Tespit Sınavından asgari (B) düzeyinde not almış veya buna ilişkin denkliği olan yeterlilik belgesine sahip olması gerektiği, ayrıca proje ekip sorumlusunun dil yeterliliği olan ekip üyelerinden seçilmesinin zorunlu olduğu ifade edilmektedir.

Yapılan incelemede, il milli eğitim müdürlüklerindeki AR-GE birimlerinde görevlendirilen personel içerisinde alanlarına ait konularda hizmet içi eğitim almamış kişilerin bulunduğu, bazılarının proje hazırlama ve uygulama tecrübesine sahip olduklarının belgelenmediği ve gerekli dil şartına sahip olmadıkları tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, AR-GE birimlerinde öğretmen görevlendirmelerinin mevzuata uygun ve daha sistematik ve bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla gerekli çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından AR-GE birimlerinde personel görevlendirilirken ilgili Yönerge hükümlerine uyulması gerekmektedir.

BULGU 4: Bakanlığa Bağlı Muhtelif Birimlerde Görevlendirilenlere Ders Yılı Dışındaki İdari İzinli Sayılan Günlerde de Ek Ders Ücreti Ödenmesi

Bakanlık merkez teşkilatında Bakan veya yetkili kıldığı makam, taşra teşkilatında ise Bakan veya valilik onayı ile ilgili mevzuatı uyarınca verilen görevleri yapmak üzere

görevlendirilen yönetici ve öğretmenler ile Bakanlığa verilmiş bir görevi yürütmek üzere diğer kurumlarda Bakan onayı ile görevlendirilen yönetici ve öğretmenlere yersiz olarak ek ders ücreti ödemesi yapıldığı görülmüştür.

Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2024 ve 2025 Yıllarını Kapsayan 7. Dönem Toplu Sözleşmenin ikinci bölümünde eğitim, öğretim ve bilim hizmet kollarına ilişkin mali ve sosyal haklara yer verilmiştir. İkinci Bölümün “Ders görevinin yapılmış sayılacağı haller” başlıklı 2’nci maddesinde, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında ders yılı içerisindeki günlerde genel idari izinli olmaları sebebiyle eğitim ve öğretim faaliyetlerini fiilen yerine getiremeyen yönetici ve öğretmenler ile öğrencilerin çeşitli nedenlerle sınıf veya okul bütünlüğünde izinli sayılmaları sebebiyle eğitim ve öğretim faaliyetlerini fiilen yerine getiremeyen yönetici ve öğretmenlerin, bu sürelerde üzerlerinde bulunan aylık karşılığı ders, varsa ek ders, ders niteliğinde yönetim, hazırlık ve planlama görevini yapmış sayılacağı ifade edilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Karar’ın “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde ders yılı, derslerin başladığı günden derslerin kesildiği güne kadar geçen ve iki dönemi kapsayan süre şeklinde tanımlanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığınca yayınlanan ve derslerin başlangıç ve bitiş tarihlerinin belirlendiği 07.07.2023 tarih ve 2023/25 sayılı genelgede yer alan 2023-2024 Eğitim ve Öğretim Yılı Çalışma Takvimine göre ilgili dönemde ders yılı bitiş tarihi 14.06.2024 olarak belirlenmiştir.

İlgili mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, ders yılı içerisindeki iş günlerinde genel idari izinli olmaları sebebiyle eğitim ve öğretim faaliyetlerini fiilen yerine getiremeyen Bakanlık merkez ve taşra teşkilatlarında görevlendirilen yönetici ve öğretmenler ile öğrencilerin çeşitli nedenlerle sınıf veya okul bütünlüğünde izinli sayılmaları sebebiyle eğitim ve öğretim faaliyetlerini fiilen yerine getiremeyen yönetici ve öğretmenler, bu sürelerde üzerlerinde bulunan aylık karşılığı ders, varsa ek ders, ders niteliğinde yönetim, hazırlık ve planlama görevlerini yerine getirmiş sayılırlar ve ek ders ödemesine hak kazanırlar.

Yapılan incelemede, Bakanlık merkez teşkilatında Bakan veya yetkili kıldığı makam, taşra teşkilatında ise Bakan veya valilik onayı ile ilgili mevzuatı uyarınca verilen görevleri yapmak üzere görevlendirilen yönetici ve öğretmenler ile Bakanlığa verilmiş bir görevi yürütmek üzere diğer kurumlarda Bakan onayı ile görevlendirilen yönetici ve öğretmenlere ders

yılı dışında olmasına rağmen idari izinli sayıldıkları günler için de ek ders ücreti ödendiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, ders yılı dışındaki günlerde uygulanan idari izinlerde ek ders ücreti ödenmeyeceği konusunda ilgililere gereken uyarıların yapıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Bakanlık merkez ve taşra birimlerince yapılan ek ders ödemelerinde “Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Karar” ve Toplu Sözleşmenin ilgili hükümleri dikkate alınarak ödeme yapılması, ders yılı dışındaki idari izinli sayılan günler için ek ders ödenmemesi gerekmektedir.

BULGU 5: Yapım İşlerinde Yapı Denetim Görevlisi Tarafından Yerine Getirilmesi Gereken Görevlerde Eksikliklerin Bulunması

Millî Eğitim Bakanlığı taşra birimleri tarafından sözleşmeye bağlanan yapım işlerinin birçoğunda şantiye günlük defterlerinin tutulmadığı, imalatlara ilişkin fotoğraflandırma, numune alma ve malzeme onay formlarının temini hususlarında eksiklikler olduğu görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin “İşlerin denetimi” başlıklı 14’üncü maddesinde, sözleşmeye bağlanan her türlü yapım işinin idare tarafından görevlendirilen yapı denetim görevlisinin denetimi altında yüklenici tarafından gerçekleştirileceği hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Şartname’nin “Yapı denetim görevlisinin yetkileri” başlıklı 15’inci maddesinde; sözleşme ve eklerindeki hükümlere aykırı olmamak şartı ile yüklenicinin bütün işleri yapı denetim görevlisinin vereceği talimata göre yapacağı, yüklenicinin kullanacağı her türlü malzemeyi yapı denetim görevlisine gösterip iş için elverişli olduğunu kabul ettirmeden iş başına getiremeyeceği ve yapı denetim görevlisinin kabul ettiği malzemelerden mümkün olanların mühürlü örneklerini işin geçici kabulüne kadar saklaması gerektiği ifade edilmiştir.

İlgili Şartname’nin “Ataşmanlar ve ilgili diğer defterler” başlıklı 28’inci maddesinde ise, yapılan işlerin bütün ayrıntılarını günü gününe kayıt altına almak için, örneklerine göre şantiye günlük defteri, röleve ve atasman defterlerinin işyerinde tutulacağı ve bunlara ilişkin belgelerin yüklenici ile birlikte yapı denetim görevlisi tarafından düzenleneceği belirtilmektedir.

İdarelerin denetim ve kontrollük iş ve işlemlerini düzenleyen mevzuatın bir parçası olan Bayındırlık İşleri Kontrol Yönetmeliği’nin “Kontrol Mühendisi Görev, Yetki ve Sorumluluğu” başlıklı 10’uncu maddesinin “Şantiye Defteri” başlıklı 10.18.1 fıkrasında, “Şantiye defterine

her gün, hava durumundan başlayarak işin ilerleyişini, gelişmesini, çıkan engelleri, şantiyeye göre ihzarat bedeli ödenecek gereçler ile fiyat farkına tabi gereçlerin çeşit ve miktarlarını fatura, tarih ve No' su ile, sözleşmesi gereğince müteahhidin iş başından bulundurması şart koşulan teknik elemanların o gün iş başında bulunup bulunmadığını, müteahhitle yapılan önemli görüşme ve sonuçlarını işte kullanılan işçi, makine ve teçhizatın miktarını, üst kademedeki gelenlerin ziyaretlerini ve konuşularak karar verilen hususları, ile birlikte imza eder.” denilerek kontrol mühendisinin şantiye defteriyle ilgili görevleri belirlenmiştir.

Yapılan incelemede, il milli eğitim müdürlüklerince gerçekleştirilen yapım işlerinde şantiye günlük defterlerinin mevzuatta belirtilen bilgileri içermediği ve yüklenici ile yapı denetim görevlilerince imzalanmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, bu işlere ait imalatların her aşamasını belgeleyen dokümanların (örneğin, fotoğraf veya benzeri kayıtlar) eksik olduğu ve devam eden bazı işlerde ise hiç numune alınmadığı görülmüştür.

Ayrıca, kullanılan malzemelerin projelere veya şartnamelere uygunluğunu kontrol etmek için malzemelerin numunelerini ve bu malzemelerin marka, model veya teknik özelliklerini gösteren etiket, katalog gibi kanıtlayıcı belgelerin sağlanması gerektiği halde, imalatlara ilişkin bu tür numune ve belgelerin alınmadığı ve kullanılan malzemelerin uygunluk denetimlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğünce mevzuat hükümlerine göre işlem tesis edilmesinin sağlanması hususunda ilgili idarelere gerekli talimatların verildiği belirtilmiştir.

Kontrol teşkilatlarının denetim ve kontrol görevlerini mevzuatın öngördüğü usul ve esaslara göre yerine getirmeleri esas olup, Yönetmelik'te belirtilen defter ve belgelerin tutulmaması kontrol teşkilatı ve yüklenicinin birlikte sorumluluğunu gerektirir. Kamu kaynaklarının korunması ve etkin kullanımı açısından, kontrol teşkilatlarının görevlerini eksiksiz yerine getirmeleri ve mevzuata aykırı uygulamaların zamanında tespit edilerek ilgili düzeltmelerin yapılması sağlanmalıdır.

BULGU 6: Halk Eğitim Merkezlerine Bağlı Kurslarda Hatalı Uygulamaların Bulunması

Bakanlığa bağlı taşra teşkilatlarında yer alan halk eğitim merkezleri tarafından yürütülen kurs ve eğitim faaliyetlerinde, mevzuata aykırılık teşkil eden bazı hususlar görülmüştür.

a) Halk eğitim merkezlerinde eğitim ihtiyacının belirlenmesinde eksiklikler bulunması

Halk eğitim merkezlerinde bünyesinde açılacak kurslara ilişkin eğitim ihtiyacını belirlemeye yönelik kapsamlı bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği'nin "Eğitim ihtiyacının belirlenmesi" başlıklı 53'üncü maddesinde;

"(1) Kurslar, çevrede yapılacak kapsamlı eğitim ihtiyaçlarını belirleme çalışmaları sonucuna göre planlanır ve düzenlenir. Kurumlardaki yönetici ve öğretmenler, toplantı, görüşme, anket, gözlem ve benzeri yöntemlerle eğitim ihtiyaçlarını belirleme çalışmaları yapar. Eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesinde öğretmenler bir plan dâhilinde ve millî eğitim müdürünün onayıyla tanıtma faaliyetlerinde bulunur.

(2) Eğitim ihtiyaçlarını belirleme çalışmalarında bilişim teknolojisi ve çevredeki diğer iletişim araçlarından yararlanır.

(3) Eğitim ihtiyaçlarını belirleme çalışmaları yıl boyunca devam eder." denilmektedir.

Yapılan incelemede, halk eğitim merkezleri yönetici ve öğretmenleri tarafından açılacak kurslara ilişkin toplantı, görüşme, anket, gözlem ve benzeri yöntemlerle eğitim ihtiyaçlarını belirleme çalışmalarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikler ve e-Yaygın Sisteminde yapılan düzenlemeler ile eğitim ihtiyacının belirlenmesi için gerekli çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir.

Bireylerin bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmek amacıyla örgün eğitimin dışında faaliyet gösteren halk eğitim merkezlerinde eğitim ihtiyaçlarının gerçeğe uygun olarak belirlenmemesi, kurumun asıl gayesine ulaşmasını engelleyici bir husus olarak ortaya çıkmaktadır.

Hayat boyu öğrenmeye ilişkin faaliyet gösteren olgunlaşma enstitüleri ve halk eğitim kurslarında bireyin bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmeye yönelik eğitim ihtiyacının belirlenmesi önem arz etmektedir.

Eğitim ihtiyacının gerçeğe uygun belirlenmesi ve kamu kaynaklarının daha etkin ve verimli kullanılması için mevzuatta öngörüldüğü üzere hareket edilmesi gerekmektedir.

b) Kurs açma ve kapatma olurlarının zamanında alınmaması

Halk eğitim merkezlerinde kursların açılıp kapatılması için gerekli olan milli eğitim müdürü onay tarihlerinin, kursların fiilen açılma veya kapanma tarihi ile uyuşmadığı görülmüştür.

Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği'nin "Kurs açma-kapatma ve kursa katılacakların sayısı" başlıklı 45'inci maddesinde; kursların program, aday kursiyer sayısı, öğretmen ve usta öğreticilerin çalışma saatleri ile benzeri bilgiler içeren teklifin millî eğitim müdürü tarafından onaylanmasıyla açılacağı ifade edilmiş olup, Kurs Açma, Öğretmen ve Usta Öğreticilerin Görevlendirme Onay Çizelgesinde yer alan kurs açma onaylarının tek tek alınabileceği gibi e-Yaygın sisteminden toplu olarak da alınabileceği, ayrıca kurs açma ve kapatma işlemlerinin e-Yaygın sistemi üzerinden yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükmünden anlaşılacağı üzere halk eğitim merkezlerinde herhangi bir kursun açılabilmesi için milli eğitim müdürünün onayı ile birlikte kurs açılıp kapatılması işlemlerinin e-Yaygın üzerinden yapılması gerekmektedir.

Uygulamada, halk eğitim merkezi müdürlüklerinde kurs açma işlemleri kurum müdür yardımcısı tarafından başlatılarak sırayla kurum müdürü, ilçe milli eğitim ilgili şube müdürü ve ilçe milli eğitim müdürü onayı alınarak e-Yaygın üzerinden yapılmaktadır. Kurs kapatma işlemleri ise kurum müdürü tarafından başlatılarak ilçe milli eğitim ilgili şube müdürü ve ilçe milli eğitim müdürü onayı ile sonuçlandırılmaktadır.

Ancak yapılan incelemede; bazı kursların fiilen başlamış olmasına rağmen onay sürecinin tamamlanmadığı veya daha sonradan onaylandığı, ders planına göre tamamlanması gereken tarihten önce kapatılan kursların onay tarihlerinin fiili kapatılma tarihleri ile uyuşmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, mevzuata uygun olmayan iş ve işlemlerin önlenmesi için e-Yaygın sisteminde gerekli önlemlerin alınacağı belirtilmiştir.

Halk eğitimi merkezlerinde açılacak kursların e-Yaygın üzerinden takibinin sağlıklı yapılması için, kurs açma ve kapatma süreçlerinin mevzuata uygun ve zamanında yapılması gerekmektedir.

c) Ücretli usta öğretici görevlendirmelerinde sıralamaya uyulmaması ve puan tutarsızlıklarının bulunması

Halk eğitim merkezleri tarafından Ücretli Usta Öğretici Başvuru Değerlendirme Formu esas alınarak usta öğretmenlere verilen puanlarda tutarsızlıklar bulunduğu ve görevlendirmelerde başvuru sonucunda ilan edilen sıralamaya uyulmadığı görülmüştür.

Mili Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği'nin "Ders ücreti karşılığı görevlendirme" başlıklı 26'ncı maddesinde;

"Ücretli usta öğretici başvuruları her yıl ağustos ayı içerisinde millî eğitim müdürlükleri ve kurum müdürlüklerinin internet sitesi ve ilan panolarında Ek-1'deki ilan örneği ile en az 15 gün süreli duyuru yapılarak başvuru takvimine göre alınır. Başvurular, doğrudan kurum müdürlüklerine veya e-Yaygın sistemi üzerinden yapılır.

(8) Başvuruda bulunacaklardan;

a) Hangi kurs/kurslarda görev almak istediğini belirten dilekçe,

b) Ek-2'deki Ücretli Usta Öğretici Başvuru Değerlendirme Formundaki puana esas olan belgelerin aslı ve fotokopileri,

istenir.

(9) Başvuruların değerlendirilmesine ilişkin hususlar şunlardır:

a) Görev verilecek ücretli usta öğretmenler, Ek-2'deki Ücretli Usta Öğretici Başvuru Değerlendirme Formuna göre belirlenir. Başvuru sonuçları eylül ayının 15'ine kadar ilan edilir. Bu sıralama bir yıl süreyle geçerlidir.

b) Görevlendirmeler yüksek puan alandan başlamak üzere tercih sırasına göre yapılır.

c) Yeni kurs talebi olması hâlinde, sıralamada bulunan ücretli usta öğretmenlerden görevlendirme yapılır. Sıralamada yeterli ücretli usta öğretici bulunmaması durumunda, kursun açılmasından 3 gün önce duyuru yapılması şartıyla komisyonca gerekli iş ve işlemler tekrarlanarak e-Yaygın sistemi üzerinden sıralama yapılır." denilmektedir.

Mevzuat hükmünden de anlaşılacağı üzere, ücretli usta öğretici başvurularının ağustos ayında alınacağı, görev verilecek ücretli usta öğretmenlerin başvurularının Ücretli Usta Öğretici Başvuru Değerlendirme Formuna göre değerlendirileceği ve görevlendirmelerin yüksek puandan başlayarak yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, birden fazla halk eğitim merkezine başvuran bir usta öğreticinin, Ücretli Usta Öğretici Başvuru Değerlendirme Formunda yer alan bilgileri aynı olmasına rağmen başvuruda bulunduğu halk eğitim merkezince farklı puanlarla değerlendirildiği tespit

edilmiştir. Örneğin, “Afet ve Acil Durumlar Sonrası Yetişkinlerin Tepkileri ve Baş Etme Önerileri” kursu için başvuru yapan bir usta öğreticiye Çankaya Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünce 61 puan, Çankaya Başkent Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğünce 52 puan verilmiştir.

Ayrıca bazı halk eğitim merkezi müdürlüklerinde Ücretli Usta Öğretici Başvuru Değerlendirme Formları esas alınarak hazırlanan sıralamalarda yüksek puanlı usta öğreticilerin bulunmasına rağmen daha düşük puanlı usta öğreticilerin görevlendirildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği’nde yapılan değişiklikler ve e-Yaygın Sisteminde yapılan düzenlemeler ile gerekli çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir.

Halk eğitim merkezlerindeki kurslarda görevlendirilecek usta öğreticilerin değerlendirmelerinin objektif ve mevzuata uygun yapılması, puan tutarsızlıklarının giderilmesi ve görevlendirmelerin ilan edilen sıralamaya uygun olarak yapılmasının sağlanması gerekmektedir.

d) Bazı ücretli usta öğreticilerin öğretim programında belirtilen eğitici niteliklerini taşımaması

Halk eğitimi merkezlerinde açılacak kurslar için kurumda ve kurumun bulunduğu eğitim bölgesinde yeterli sayıda öğretmen ve kadrolu usta öğretici bulunmaması durumunda ders ücreti karşılığında görevlendirilenlerin, ilgili kursun öğretim programında belirtilen eğitici niteliklerini taşımadığı görülmüştür.

Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği’nin “Ders ücreti karşılığı görevlendirme” başlıklı 26’ncı maddesine göre; açılacak kurslar için kurumda ve kurumun bulunduğu eğitim bölgesinde yeterli sayıda öğretmen ve kadrolu usta öğretici bulunmaması durumunda, ilan yoluyla görevlendirilecek herhangi bir ücretli usta öğreticinin görev alacağı kursun öğretim programında belirtilen eğitici şartlarını taşıması, Türk vatandaşı ve 18 yaşını doldurmuş olması, maddede belirtilen suçlardan hüküm giymemiş olması, kamu haklarından mahrum bulunmaması, askerlikle ilişkisinin ve sağlık durumu yönünden görevini yapmasına engel bir durumunun olmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, halk eğitimi merkezlerinde açılacak kurslar için kurumda ve kurumun bulunduğu eğitim bölgesinde yeterli sayıda öğretmen ve kadrolu usta öğretici bulunmaması durumunda ders ücreti karşılığında görevlendirilen bazı usta öğreticilerin ilgili

öğretim programında belirtilen eğitici şartlarını taşımadıkları halde görevlendirildikleri tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, e-Yaygın Sisteminde yapılan düzenlemeler ile usta öğreticilerin öğretim programında belirtilen nitelikleri taşıması için gerekli çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir.

Söz konusu hatalı uygulamanın gerekli adımlar atılarak düzeltilmesi gerekmektedir.

e) Halk eğitim merkezlerinde düzenlenen kurslarda denetim eksikliğinin bulunması

Halk eğitim merkezlerinde kurum müdürlerinin görev ve sorumlulukları altında düzenlenen kurslardaki denetim faaliyetlerinde eksikliklerin bulunduğu görülmüştür.

Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği'nin "Müdürün görev, yetki ve sorumlulukları" başlıklı 19'uncu maddesinde, e-Yaygın sistemi ve diğer elektronik ortamlarda yürütülmesi gereken iş ve işlemlerle ilgili gerekli takip ve denetimleri yapmanın, halk eğitimi faaliyetlerini denetlemek ve denetim sonuçlarını değerlendirerek millî eğitim müdürlüğüne raporlamanın ve müdür yardımcılarının çalışmalarını denetlemenin halk eğitim merkezi müdürlerinin görev ve sorumluluğunda olduğu belirtilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in "İş birliği kapsamında kurslar düzenlenmesi" başlıklı 57'nci maddesinde de, iş birliği belgesi çerçevesinde düzenlenen kurslardaki izleme, değerlendirme, rehberlik, denetim, eğitim programı ve belge düzenlenmesi işlemlerinin de halk eğitim merkezlerince yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in on dördüncü bölümünün "Defterler" başlıklı 81'inci maddesinde ise kurumlarda denetleme defteri tutulması gerektiği ve uygun olması halinde elektronik ortama aktarılıp yedekleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan inceleme sonucunda; halk eğitim müdürlerince yapılması gereken kurs denetimlerinin yeterince yapılmadığı, tutulması gereken denetleme defterlerinin tutulmadığı, tutulan denetim defterleri ile e-Yaygın sistemindeki kayıtlar arasında tutarsızlıkların bulunduğu, iş birliği kapsamında açılan ve kurum binaları dışında bulunan kursları denetlemek için ihtiyaç olan araç ve sair imkanlarda yetersizliklerin bulunduğu, kurum müdürleri tarafından gerçekleştirilen denetim sonuçlarına ilişkin raporların millî eğitim müdürlüklerine ibraz edilmediği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikler ile gerekli çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir.

Halk eğitim merkezlerine bağlı olarak kurum müdürlerinin görev, yetki ve sorumlulukları altında düzenlenen kurslardaki denetim faaliyetlerindeki mevcut denetim eksikliklerinin giderilmesi hususunda gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 7: Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları ile İl Özel İdarelerine Aktarılan Hakediş Tutarlarından Yüklenicilere Kesilen Cezaların Düşülmemesi

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları (YİKOB) ile İl özel idareleri tarafından Bakanlık adına gerçekleştirilen yapım işlerinde işin sözleşmesinden kaynaklı olarak yükleniciye kesilen ceza tutarlarının hakediş ödemeleri kapsamında YİKOB ve il özel idareleri hesaplarına aktarıldığı görülmüştür.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "İl özel idaresinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 6'ncı maddesinin üçüncü fıkrasında; Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının yapım, bakım ve onarım işleri, devlet ve il yolları, içme suyu, sulama suyu, kanalizasyon, enerji nakil hattı, sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskan, gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımlar ile bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görev alanına giren diğer yatırımları, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri kullanarak il özel idarelerine kaynak aktarmak suretiyle gerçekleştirebileceği, aktarma işleminin ilgili bakanın onayıyla yapılacağı ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamayacağı belirtilmiş olup söz konusu işlerin, il özel idaresinin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılacağı, İl özel idarelerinin de bütçe imkanları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçesinden ödenek aktarabileceği açıklanmıştır. Bu işlere ilişkin kaynak transferlerinin mevzuatı gereğince yapılacak avans ödemeleri hariç ilgili işe ait hakediş raporlarına istinaden hizmeti yaptıran idare bütçesine gider kaydedilmek suretiyle yapılacağı, il özel idareleri aracılığıyla yapılacak işlere ilişkin ödeneklerin kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerinde ayrı tertiplerde izleneceği, bu ödeneklerden diğer tertiplere aktarma yapılamayacağı ve başka amaçlarla kullanılamayacağı, söz konusu tertiplerde yer alan ödeneklerden harcanmayan kısımların ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik'in "Yatırım İzleme Müdürlüğünün görevleri" başlıklı 7'nci maddesinde; Bakanlıklar ve diğer merkezi idare

kuruluşlarının YİKOB'a aktardığı kaynaklarla illerde yapacakları her türlü yatırım, yapım, bakım, onarım ve yardım işlerini ve bunların gerektirdiği tüm iş ve işlemleri yürütmek ve izlemekle görevli olduğu; "Ödenek tahsis usulleri ve ödeneklerin devri" başlıklı 14'üncü maddesinde ise, Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, illerde yapacakları her türlü yatırım, yapım, bakım, onarım ve yardım işlerini bu Başkanlık aracılığıyla yapabileceği, bu işler karşılığı yapılacak kaynak transferlerinin hangi aşamada ne surette avans veya tahakkuk suretiyle yapılacağı, ihaleye çıkılmasında kaynağın sağlanması yöntemi, avans karşılığı ödeneğin saklı tutulması, ödenek devri, aranacak belgeler ile bu kapsamdaki iş ve işlemler İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığınca belirlenen Esas ve Usullere göre yürütüleceği;

Ayrıca, Bakanlıklar ve Diğer Merkezi İdare Kuruluşlarının Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları Aracılığıyla Yapacakları İşlerin Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esasların "Başkanlıklara kaynak transferi" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında; idareler Başkanlıklar aracılığıyla yapacakları işlere ilişkin kaynak transferini bu amaçla bütçelerinde ayrılan ödeneklerden tahakkuk işlemi ile gerçekleştireceği, tahakkuk işlemlerinin ise Başkanlıklarca bildirilen ilgili işe ait hakediş raporlarına istinaden yapılacağı;

Anılan Usul ve Esasların "İşlerde ve ödeneklerde değişiklik yapılması" başlıklı 9'uncu maddesinin beşinci fıkrasında ise, yapılacak bir iş karşılığı Başkanlığa transfer edilen kaynaklardan kalan tutarların bu Usul ve Esaslar kapsamında kullanılma imkânının kalmadığının ilgili idare tarafından bildirilmesi halinde, söz konusu tutarların Başkanlık tarafından tahakkuk suretiyle genel bütçeli idareler için ilgili idarenin merkez muhasebe birimi hesabına ödeneceği ve genel bütçeye gelir kaydedileceği, diğer idareler için ise idarenin muhasebe birimi hesabına ödeneceği ve idare tarafından da bütçesine gelir kaydedileceği;

belirtilmektedir.

Yapılan incelemede, il özel idareleri ve YİKOB'lar tarafından düzenlenen hakedişlerde yapım işinin sözleşmesinden kaynaklı olarak kesilen cezaların da il özel idaresi ve YİKOB hesaplarına aktarıldığı tespit edilmiştir. Örneğin, bir il özel idaresi tarafından yaptırılan okul işine ait hakedişteki 1.182.717,85 TL'lik tahakkuk tutarının 821.853 TL'lik kısmının kesilen cezalardan oluşmasına rağmen Bakanlık tarafından tahakkuk tutarının tamamının il özel idaresi hesabına aktarıldığı görülmüştür.

Her ne kadar ihale, sözleşme, denetim ve kontrollük görevleri ile geçici ve kesin kabul işleri il özel idareleri veya YİKOB'lar tarafından gerçekleştiriliyor olsa da, işin asıl sahibinin

Bakanlık olduğu ve söz konusu hakediş ödemelerinin Bakanlık bütçesinden gerçekleştirildiği göz önüne alındığında söz konusu işlerden kesilen ceza tutarlarının da Bakanlığın geliri olduğu değerlendirilmektedir.

Ayrıca, söz konusu cezaların il özel idareleri ve YİKOB'lara hakediş ödemeleri yoluyla aktarılmasının eğitim ve öğretim faaliyetleri için ayrılan ödeneklerin bu faaliyetler dışında kullanılmasına yol açabilmektedir.

Kamu idaresi tarafından bulguya verilen cevapta, bulgu konusu hususun yerine getirilmesi amacıyla gerekli çalışmaların yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Bakanlık tarafından il özel idareleri ve YİKOB'lar aracılığıyla gerçekleştirilen yapım işlerinin yürütülmesi aşamasında sözleşmeden kaynaklı olarak kesilen ceza tutarlarının hakediş ödemesi kapsamında il özel idareleri ve YİKOB'ların hesaplarına aktarılmaması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 8: Bakanlığa Bağlı İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerince Gerçekleştirilen Öğrenci Taşıma Uygulaması Kapsamında Taşıma Hizmeti Alımı İhalelerinde Hatalı Uygulamaların Bulunması

Ülke genelinde Bakanlığa bağlı il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerince öğrenci taşıma uygulaması kapsamında gerçekleştirilen taşıma hizmeti alımı ihalelerindeki fiyat farklarında işçilik katsayısının düşük belirlendiği ve hakediş raporlarının mevzuatta yer alan örneğe uygun hazırlanmadığı görülmüştür.

a) Öğrenci Taşıma Uygulaması Kapsamındaki Özel Eğitim Taşıma Hizmeti Alımı İhalelerinde Hesaplanan Fiyat Farklarındaki İşçilik Katsayısının Olması Gerekinden Düşük Belirlenmesi

Bakanlık taşra teşkilatı tarafından gerçekleştirilen bazı taşımalı özel eğitim ihalelerinde ödenen fiyat farklarında işçilik katsayısının olması gerekenden düşük oranda belirlendiği görülmüştür.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre İhale Edilen Hizmet Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar'ın "Fiyat farkı hesabı" başlıklı 5'inci maddesinde, diğer hizmet alımlarında fiyat farkının $F = (A_n) \times (B) \times (P_{n-1})$ formülüyle hesaplanacağı belirtilmiş olup, formülde yer alan (A_n) değerinin ilk geçici hakedişte $(n=1)$ olmak üzere (n) inci hakedişte birim fiyatlı işlerde uygulama ayında gerçekleşen iş kalemlerinin sözleşme fiyatlarıyla çarpılması

sonucu bulunan tutarı (TL), (B) değerinin 0,90 sabit katsayısını, (Pn) değerinin ilk geçici hakedişte (n=1) olmak üzere (n) inci hakedişte, fiyat farkı hesabında kullanılan temel endeksler ve güncel endeksler ile (a1), (b1), (b3) ve (c) değerlerinin ağırlık oranlarının temsil eden katsayıların Esaslar'da yer alan formüle uygulanması sonucu bulunan fiyat farkı katsayısını, (a2) değerinin haftalık çalışma saatinin tamamı idarede kullanılmayan işçiliklerin ağırlık oranını temsil eden sabit bir katsayıyı, (b1) değerinin akaryakıtın ağırlık oranı temsil eden sabit bir katsayıyı, (b3) değerinin malzeme veya diğer hizmetlerin ağırlık oranını temsil eden sabit bir katsayıyı, (c) değerinin ise makine ve ekipmanın amortismanına ilişkin ağırlık oranını temsil eden bir katsayıyı ifade ettiği belirtilmiştir. Söz konusu maddede (a1) değeri için ise haftalık çalışma saatinin tamamı idarede kullanılan işçiliklerin ağırlık oranını temsil ettiği ve bu sabit katsayı için Esaslar'ın 6'ncı maddesine göre fiyat farkı hesaplanacağı belirtilmiştir.

Söz konusu Esaslar'ın "İşçilik maliyetlerindeki değişiklik" başlıklı 6'ncı maddesinde ise, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca çalıştırılan işçinin idari şartnameye göre ihale tarihi itibarıyla hesaplanan brüt maliyeti ile uygulama ayındaki brüt maliyeti arasındaki farkın, 5'inci madde uygulanmaksızın ödeneceği veya kesileceği ifade edilmiştir.

Taşınmalı özel eğitim işinde her bir servis aracında haftalık çalışma saatinin tamamını idarede kullanan bir rehber personel bulunmakta ve bu personelin maliyeti hakedişteki işçilik maliyetini oluşturmaktadır. Düzenlenen hakedişler hem taşıma ücretini hem de işçilik ücretini beraber içerdiği için, fiyat farkı formülünde (a1) katsayısının sabit tutulması söz konusu hakedişteki işçilik oranını belirlemekte ve hakedişin o oranındaki tutarı için Esaslar'ın 6'ncı maddesine göre fiyat farkı hesaplanmaktadır.

Taşınmalı özel eğitim ihalelerine ait idari şartname ve sözleşmeler incelendiğinde, söz konusu ihalelerin farklı il veya ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmesine rağmen ülke genelinde aşağıdaki tabloda yer alan endeks ve ağırlık oranları ile bulunan (Pn) değeri ile fiyat farkı hesabının yapıldığı anlaşılmıştır.

Tablo 4: İhale Dokümanlarında Yer Alan Fiyat Farkı Katsayıları

Formüldeki Değer	Ağırlık Oranını İfade Eden Katsayı	Uygulanacak Endeks
(a1)	0,40	Fiyat Farkına İlişkin Esaslar'ın 6'ncı maddesine göre hesaplanacaktır.

(a2)	0,10	Asgari Ücret
(b1)	0,30	Motorin (Diğer)
(b3)	0,10	Endeks Tablosunun “Genel” Sütunundaki Sayı (Yİ-ÜFE Genel)
(c)	0,10	Endeks tablosunun 28 numaralı "Makine ve ekipmanlar b.y.s." sütunundaki sayı

Yukarıdaki tablodan anlaşılacağı üzere,(a1) katsayısı için 0,40 oranının belirlenmesi, işin %40'ının işçilik maliyetine, geriye kalan %60'ının ise taşıma maliyetine ilişkin olduğu sonucunu doğurmaktadır. Buna göre %40 olarak belirlenen (a1) hakedişte yer alan personel maliyetinin ağırlık oranını ifade ederken, geriye kalan %60 ise taşıma maliyetine ilişkin kalemler olup, araç şoförü (a2), aracın yakıtı (b1), genel enflasyon (b3), aracın amortisman giderleri (c) değerlerini ifade etmektedir.

Yapılan incelemede bazı taşınmalı özel eğitim ihalelerinde hakedişteki işçilik maliyeti oranının taşıma maliyetine göre çok yüksek olduğu, dolayısıyla (a1) değeri için 0,40 oranının gerçek durumu yansıtmadığı anlaşılmıştır.

Aşağıdaki tabloda bazı il ve ilçe müdürlüklerinin taşınmalı özel eğitim hakedişlerinde 2024 yılı ocak ayı itibariyle işçilik ve taşıma maliyet oranları verilmektedir.

Tablo 5: Bazı İl ve İlçe Müdürlüklerine Ait Taşınmalı Özel Eğitim Hakedişlerinin Taşıma ve İşçilik Maliyeti Oranları

İhaleyi Yapan Müdürlük	Hakediş Tutarı (A)	Taşıma Maliyeti (B) (TL)	İşçilik Maliyeti (C) (TL)	Hakedişteki Taşıma Maliyeti Oranı (B/A)	Hakedişteki İşçilik Maliyeti Oranı (C/A)
Ankara Keçiören İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	2.237.437,11	732.130,00	1.505.307,11	0,33	0,67
Van İpekyolu İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	1.443.868,43	501.315,85	942.552,58	0,34	0,66
Şanlıurfa Karaköprü İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	523.256,73	60.148,14	463.108,59	0,11	0,89

İğdır İl Milli Eğitim Müdürlüğü	374.415,23	48.524,00	325.891,23	0,13	0,87
İstanbul Ümraniye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	961.716,96	105.742,00	855.974,96	0,11	0,89
Diyarbakır Kayapınar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	848.650,79	21.262,78	827.388,01	0,02	0,98

Tabloda görüldüğü üzere bazı il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinde taşıma maliyetleri çok düşükken hakedişin büyük çoğunluğunu taşınmalı özel eğitim rehber personel ücreti oluşturmaktadır. Örneğin, İğdır İl Milli Eğitim Müdürlüğünde 374.415,23 TL tutarındaki hakedişte taşıma maliyeti 48.524,00 TL, personel maliyeti ise 325.891,23 TL olarak gerçekleşmiştir. Yukarıda açıklandığı üzere, fiyat farkı formülünde (a1) katsayısının %40 olarak belirlenmiş olması hakedişte personel maliyeti 325.891,23 TL olduğu halde hakedişin %40'ı olan 149.766,09 TL için personele ait fiyat farkı hesabı yapılması, geriye kalan (374.415,23-149.766,09=) 224.649,14 TL için ise taşıma maliyetine yönelik fiyat farkı hesaplanması sonucunu doğurmakta olup, 48.524 TL'lık taşıma maliyetine rağmen 224.649,14 TL üzerinden taşıma fiyat farkı hesaplanmıştır. Taşımaya ilişkin fiyat farkında akaryakıt ve amortisman gibi personel maliyeti ile ilgisi olmayan endeksler hesaplama dahil edildiğinden personel çalıştırma maliyetinin olması gerekenden düşük oranda belirlenmesi daha yüksek tutarda fiyat farkı ödenmesi sonucuna yol açmaktadır.

Kamu idaresi cevabında bundan sonraki dönemde bulgu doğrultusunda hareket edilerek taşınmalı öğrenci modülünde gerekli düzenlemelerin yapılacağı belirtilmiştir.

Taşınmalı özel eğitim ihalelerinde ödenen fiyat farklarında işçilik katsayılarının, ihaledeki personel çalıştırma maliyeti göz önünde bulundurularak gerçekçi bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

b) Taşınmalı Eğitim İhalelerine İlişkin Hazırlanan Hakediş Raporlarının Mevzuattaki Örneğe Uygun Olmaması

Bakanlık taşra teşkilatı tarafından taşınmalı eğitim ihalelerine ilişkin hakediş raporlarının mevzuatta yer alan örneğe uygun hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin "Hakediş raporu" başlıklı 7'nci maddesinde, ihale veya doğrudan temin usulüyle yapılacak yapım işleri ile hizmet alımlarında, sözleşme hükümlerine göre yerine getirilen taahhütlerin bedellerinin ödenmesinde maddede belirtilen hakediş raporlarının düzenleneceği hükmüne yer verilmiş ve hizmet işleri hakediş raporunun Yönetmelik ekinde yer alan Örnek: 4'e göre düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Söz konusu Yönetmelik'in "Taşıma giderleri" başlıklı 44'üncü maddesinde de taşıma giderlerinin ödenmesinde (Örnek: 4)'e göre hizmet işleri hakediş raporlarının düzenlenerek ödeme emrine bağlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Bakanlık taşra teşkilatı tarafından hazırlanan taşımali eğitime ilişkin hakediş raporları incelendiğinde raporların Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nde belirtilen örneğe göre hazırlanmadığından ara hakediş raporlarında yer alan yapılan iş miktarının kümülatif olarak ilerlemediği tespit edilmiştir. Söz konusu durum ara hakedişlerin takibini zorlaştırarak denetim ve kontrol eksikliğine sebep olmaktadır.

Kamu idaresi cevabında hakediş raporlarının mevzuata uygun düzenlenmesine yönelik ülke genelinde çalıştaylar düzenlendiği ve konu ile ilgili olarak resmi yazı ile taşra teşkilatına uyarıda bulunulduğu ifade edilmiştir.

Öğrenci taşıma uygulaması kapsamında taşıma hizmeti alımı ihalelerinde hazırlanan ara ve kesin hakedişlerin ilgili mevzuatta belirtilen örneğe uygun olarak hazırlanması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI MESLEKİ VE
TEKNİK ÖĞRETİM OKULLARI DÖNER
SERMAYE İŞLETMELERİ**

2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	3
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	4
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	4
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	4
6. DENETİM BULGULARI	5
7. EKLER	10

KISALTMALAR

DMİS: Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi

DÖSE: Döner Sermaye

MTAL: Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Haklar Hesabında İzlenmesi Gereken Lisans ve Yazılım Bedellerinin Doğrudan Gider Kaydedilmesi
2. Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayelerinden Parça Başı Ücret Dağıtımında Hatalı Uygulamaların Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Bakanlığa bağlı mesleki ve teknik öğretim okulları, yaygın eğitim kapsamında halk eğitim merkezleri ve olgunlaşma enstitüleri, hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü hizmet içi eğitim enstitüleri ile engellilerin mesleki eğitimleri kapsamında özel eğitim meslek liseleri bünyesinde 3423 sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun kapsamında döner sermayeli işletmeler kurulmuştur.

Döner Sermaye İşletmelerinin iş ve işlemlerine ilişkin mevzuat aşağıda belirtilmiştir:

- Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği,
- Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmelerinde Üretimi Teşvik Primi Dağıtımı, Parça Başı Üretim, Atölye ve Tesislerin Özel Sektörle İşbirliği Yapılarak İşletilmesi Hakkında Yönetmelik,
- Döner Sermaye İşletmeleri Çalışma Yönergesi,
- Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesinin İdaresine Mahsus Talimatname,
- Genelgeler.

Söz konusu döner sermayeli işletmeler öğrenci ve kursiyerlere mesleki alanlarda bilgi ve beceri kazandırmak, uygulama eğitimi ile tecrübelerini geliştirmek amacıyla her türlü hizmet ve mal üretiminde bulunmak ve onları çalışma hayatına hazırlamak görevini yerine getirmektedir. Piyasadan da faaliyet alanları ile ilgili iş almak suretiyle uygulama eğitimini desteklemektedirler.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Milli Eğitim Bakanlığı'nda;

- Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı 1091 adet Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi/Çok Programlı Anadolu Lisesi döner sermaye işletmesi,
- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı 46 adet Özel Eğitim Meslek Okulu/Lisesi,
- Millî Eğitim Akademisi Başkanlığına bağlı 4 adet Eğitim ve Uygulama Merkezi

Müdürlüğü döner sermaye işletmesi,

- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı 130 adet Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu ve 32 adet Olgunlaşma Enstitüsü bünyesinde olmak üzere 162 adet döner sermaye işletmesi,

faaliyetlerine devam etmektedir.

Döner sermaye işletmesi açma kapama işlemlerinde süreklilik olduğundan döner sermaye işletmesi sayıları yıl içerisinde değişiklik göstermektedir.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak faaliyet yürüten döner sermayeli işletmelerde; memur statüsünde çalışan idareci, sayman, öğretmen ve memur statüsündeki personelin yanı sıra İş Kanunu hükümlerine göre görev yapan işçiler ve geçici statüde çalıştırılan usta öğreticiler, staj kapsamında çalıştırılan öğrenciler gibi farklı tür ve uygulamalarda personel istihdam edilmektedir.

Genel anlamda organizasyon yapılarında görev yapan personel unvanları aşağıdaki gibidir:

- Müdür
- Teknik Müdür Yardımcısı
- Muhasebe Yetkilisi
- Alan-Dal Şefleri
- Öğretmenler ve Usta Öğreticiler

1.3. Mali Yapı

İşletmelerin gelirleri, faaliyet alanları ile ilgili üretilen mal ve hizmet karşılığı alınan ücretlerden ve diğer gelirlerden oluşmaktadır.

İşletmelerin bütçe taslağı, faaliyet alanları çerçevesinde hazırlanacak iş programına göre, muhasebe yetkilisinin önerisi alınarak işletme müdürü tarafından hazırlanır. Bütçede öngörülen ödeneklerin yetersiz kalması veya iş programında öngörülmeyen işlerin yapılmasının gerektiği hallerde ek bütçe yapılabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermaye İşletmelerinin konsolide brüt gelirleri 2024 yılı sonunda 7.481.274.635,66 TL, dönem net karı ise 985.650.533,498 TL olarak gerçekleşmiştir. İşletmelere tahsis edilen toplam sermaye tutarı

ise 459.128.958,26 TL'dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren döner sermaye işletmeleri, iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar bakımından 01.05.2007 tarih ve 26509 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine tabidir. Söz konusu Yönetmelik hükümleri gereğince bu işletmelerde tekdüzen hesap planı ve muhasebe sistemi uygulanmaktadır. Bakanlık bünyesinde faaliyet gösteren döner sermaye işletmelerinde, Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi (DMİS) muhasebe programı kullanılmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esasların 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlarla birlikte Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Gelir Tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile

bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermaye İşletmeleri

2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Haklar Hesabında İzlenmesi Gereken Lisans ve Yazılım Bedellerinin Doğrudan Gider Kaydedilmesi

Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermaye işletmelerinde satın alınan bilgisayar lisansı ve yazılımlarının 260 Haklar Hesabına kaydedilmeden doğrudan gider olarak kaydedildiği görülmüştür.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 Haklar Hesabı başlıklı 222'nci maddesinde bu hesabın, bedeli karşılığı edinilen imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Yönetmelik'in 260 Haklar Hesabının işleyişinin düzenlendiği 223'üncü maddesinde ise, hak olarak tanımlananların maliyet bedeli ile bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedileceği, yararlanma süresi belli olanların sürenin bitiminde, yararlanma süresi belli olmayanların 5'inci yılın sonunda bu hesaba alacak, 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği, yararlanma hakkı devredildiğinde kayıtlı değeri ile bu hesaba alacak, birikmiş amortismanları 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabına, devir bedeli tahsilatın şekline göre ilgili hesaplara borç kaydedilmekle birlikte, bu işleminden doğan kârların 679 Diğer

Olağandışı Gelir ve Kârlar Hesabına alacak, bu işlemten doğan zararlar 689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar Hesabına borç kaydedileceği belirtilmektedir.

Yapılan incelemede döner sermayeler tarafından satın alınan bilgisayar yazılımlarının mevzuatta öngörüldüğü şekilde 260 Haklar hesabına kaydedilmeden genel yönetim gideri olarak kaydedildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi yanıtında resmi yazı ile döner sermaye işletmelerine bulgu konusu muhasebe kayıtlarının düzeltilmesi talimatı verildiğini ifade etmiştir.

Döner sermaye işletmeleri tarafından alınan bilgisayar lisans ve yazılımlarının 260 Haklar hesabında izlenmesi ve buna ilişkin muhasebe kayıtlarının usulünce yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayelerinden Parça Baş Ücret Dağıtımında Hatalı Uygulamaların Bulunması

Mesleki ve teknik öğretim okulları döner sermaye işletmelerinde gerçekleştirilen üretim neticesinde idareci, öğretmen ve öğrencilere dağıtılan parça başı ücretlerin mevzuatta belirlenen usul ve esaslara göre hesaplanmadığı tespit edilmiştir.

3423 sayılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Meslekî ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde Bakanlıkça uygun bulunan alanlarda, çalışma saati göz önünde bulundurulmaksızın parça başı ücret ödenmek suretiyle mal ve hizmet üretimi yaptırılabilmesi ve bu fıkranın uygulanması ile ilgili hususların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği hükmüne yer verilmiştir. Buna ilişkin düzenlenen Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmelerinde Üretimi Teşvik Primi Dağıtımı, Parça Baş Üretim, Atölye ve Tesislerin Özel Sektörle İşbirliği Yapılarak İşletilmesi Hakkında Yönetmelik'in 8'inci maddesinde parça başı ücret ödenmek suretiyle yapılacak mal veya hizmet üretiminde sipariş (sözleşme) bedelinin en az %5'inin kar, %25'inin ise faaliyet gideri olarak, personele ödenmek üzere ayrılan işçiliğin en az %30'unun ise öğrenci hakkı olarak ayrılacağı belirtilmiştir. Öte yandan Milli Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Bakanlığa bağlı mesleki ve teknik ortaöğretim okulları döner sermaye işletmelerine gönderdiği 21.12.2018 tarih E.24689891 sayılı yazısında, Yönetmelik'te sözleşme bedelinin %25'i olarak ayrılması öngörülen faaliyet gideri oranının %11 olarak uygulanması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, parça başı ücret dağıtımını personele ödenmek üzere dağıtılacak işçilik üzerinden yapılmaktadır. Bir siparişteki işçilik bedelinin bulunması için ise sipariş bedelinden ilk madde ve malzeme gideri ve diğer giderler ile mevzuatta belirtilen diğer kesintilerin (en az %5 kar, %11 faaliyet gideri, %1 sosyal hizmetler payı, %1 hazine payı) düşüldükten sonra geriye kalan tutar, siparişteki işçilik bedelini yansıtmakta ve bu bedel Yönetmelik'e göre personele dağıtılacak toplam parça başı ücreti göstermekte olup, Yönetmelik'te idarecilere yönelik ayrıca bir parça başı ücret dağıtımdan bahsedilmemiştir.

Öte yandan, Milli Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 19.03.1997 tarih 935 sayılı "DÖSE İşletmeleri Muhasebe Kayıt ve İşlemlerinin Bilgisayar ile Yürütülmesi" başlıklı Genelge'nin "Satış Fiyatının Belirlenmesi, Maliyet Fişinin Düzenlenmesi, Genel Yönetim Giderleri ve Kasadan Yapılacak Ödeme Limiti" başlıklı dördüncü bölümünün 4'üncü bendinde tekdüzen muhasebe sisteminde, işletmenin genel yönetim giderleri olarak tanımlanan (idari personelin fazla çalışma ücreti, ısıtma, aydınlatma, haberleşme, bakım - onarım, akaryakıt, kırtasiye, vb) giderlere ilişkin ödemelerin Bütçe Kanunu ve tasarruf tedbirleri genelgesi hükümlerine uygun olmak şartıyla, Bakanlıktan izin alınmadan döner sermaye ita amirinin olurlarına dayalı olarak yapılabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Yapılan incelemede Yönetmelik'te idarecilere parça başı ücret dağıtımına yönelik ayrı bir hüküm belirlenmediği halde, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 1997 yılında yayımladığı Genelge'de idari personele ödenecek ücretlerin genel yönetim giderleri olarak sayılması nedeniyle mesleki ve teknik öğretim döner sermaye idarecilerine, siparişteki işçilik bedeli üzerinden değil sipariş bedelinden ayrılan faaliyet gideri üzerinden parça başı ücret ödendiği tespit edilmiştir. Parça başı ücret dağıtımını usul ve esasları yukarıda yer verilen Yönetmelik ile belirlenmiş olup, bu Yönetmelik'ten ayrı olarak Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 1997 yılında muhasebe kayıt ve işlemlerinin bilgisayar ile yürütülmesine ilişkin yayımlanan bir genelge ile idari personele ayrı bir hesaplama ile ücret dağıtılması mümkün değildir. Öte yandan ilgili Kanun'da parça başı ücretlerin hesabına ilişkin hususların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile düzenlenmesi gerektiği belirtilmiş olduğundan faaliyet giderlerine ilişkin oranın Bakanlık Olur'u ile %25'ten %11'e indirilmesi de mümkün değildir.

Kamu idaresi yanıtında bulgu konusu ile ilgili olarak Yönetmelik çalışmalarının sürdürüldüğü ifade edilmiştir.

Mesleki ve teknik ğretim okulları döner sermaye işletmelerinde gerçekleştirilen üretim neticesinde idareci, ğretmen ve öğrencilere dağıtılan parça başı ücretlerin mevzuatta belirlenen usul ve esaslara göre dağıtılması gerekmektedir. Ayrıca, idari personele yapılan parça başı ücret ödemeleri ile sipariş bedelinden ayrılması gereken faaliyet giderlerine ilişkin esasların genelge ile değil Yönetmelik ile belirlenmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

7. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Döner Sermayeli Okullarda Üretim Sonrası Parça Başı Ücret Dağıtımında Uygulama Birliğinin Olmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Söz konusu bulgu güncellenerek "Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayelerinden Parça Başı Ücret Dağıtımında Hatalı Uygulamaların Bulunması" başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**DEVLET KİTAPLARI DÖNER SERMAYE
İŞLETMESİ**

2024 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	3
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	4
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	4
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	4
6. DENETİM BULGULARI	5

KISALTMALAR

EKBYS: Elektronik Kayıt Bilgi Yönetim Sistemi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. İşletmenin Karlılık ve Verimliliğini Etkileyen Sorun ve Eksikliklerin Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte Devletin ve hemen sonrasında Bakanlığın matbaa ve yayım hizmetlerini gerçekleştirmek üzere Millî Eğitim Basımevi Müdürlüğü (1927) ve Devlet Kitapları Mütedavil Sermayesi Müdürlüğü (1933) adları altında kurulan iki Müdürlük, 26 Mayıs 2004 tarih ve 4114 sayılı Bakanlık onayı ile aynı işin birbirini takip eden safhalarını gerçekleştirdiğinden dolayı birleştirilerek, 25.08.2011 tarihli ve 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Devlet Kitapları Döner Sermaye Müdürlüğü haline gelmiş ve Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü İşletmeler Dairesi Başkanlığına bağlanmıştır.

Müdürlükçe;

- Ders kitabı ve eğitim materyalleri basım ve dağıtım işlemleri
- Broşür ve faaliyet kitapçığı basım işlemleri
- Öğrencilerin Diploma, İşyeri Açma, Ustalık, Kalfalık ve Usta Öğretcilik

Belgeleri

- Öğrencilerin Karne, Teşekkür, Takdir, Üstün Başarı ve Onur Belgeleri
- Üstün Hizmet Şeref Belgesi
- Özel Eğitim Kurumları Kurs Bitirme Belgesi gibi,

Bakanlıkça bastırılmasına ve dağıtılmasına karar verilen ders kitabı, kaynak kitap, öğretmen kılavuz kitabı, alıştırma kitapları, eğitim ve kültür eserleri ile her türlü eğitsel araç-gereçlerin ve basılı evrakın baskı iş ve işlemleri ile dağıtım ve satış hizmetleri yürütülmektedir.

Müdürlükçe yapılan tüm harcamalar, alımlar, ödemeler, personele ödenen maaş, ikramiye vb. tüm giderler döner sermayeden karşılanmaktadır.

Döner Sermaye İşletmesinin iş ve işlemlerine ilişkin mevzuat aşağıda belirtilmiştir:

- Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği,
- Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmelerinde Üretimi Teşvik Primi Dağıtımı, Parça Başı Üretim, Atölye ve Tesislerin Özel Sektörle İşbirliği Yapılarak İşletilmesi Hakkında Yönetmelik,
- Döner Sermaye İşletmeleri Çalışma Yönergesi,

- Döner Sermayeli Kuruluşlar İhale Yönetmeliği,
- Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesinin İdaresine Mahsus Talimatname,
- Genelgeler.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Milli Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü İşletmeler Dairesi Başkanlığına bağlı olarak İzmir Gaziemir'deki yerleşkesinde faaliyetini yürüten İşletmede, memur statüsünde çalışan idareci ve sayman gibi personelin yanı sıra İş Kanunu hükümlerine göre görev yapan işçiler istihdam edilmektedir.

Genel anlamda organizasyon yapılarında görev yapan personel unvanları aşağıdaki gibidir:

- Müdür (1 kişi)
- Müdür Yardımcısı (6 kişi)
- Muhasebe Yetkilisi/Sayman (1 kişi)
- İşçi (129 kişi)

1.3. Mali Yapı

İşletmenin gelirleri, faaliyet alanı ile ilgili olarak üretilen mal ve hizmet karşılığı alınan ücretlerden ve diğer gelirlerden oluşmaktadır.

İşletmenin bütçe taslağı, faaliyet alanları çerçevesinde hazırlanacak iş programına göre, muhasebe yetkilisinin önerisi alınarak işletme müdürü tarafından hazırlanır.

Bütçede öngörülen ödeneklerin yetersiz kalması veya iş programında öngörülme yen işlerin yapılmasının gerektiği hallerde ek bütçe yapılabilir.

Devlet Kitapları Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü'nün 2024 yılı brüt faaliyet geliri 1.893.889.345,76 TL, dönem net karı ise 337.267.104,95 TL olarak gerçekleşmiştir. İşletmenin toplam sermaye tutarı 1.500,08 TL'dir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren döner sermaye işletmeleri, iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar bakımından 01.05.2007 tarih ve 26509 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine tabidir. Söz konusu Yönetmelik hükümleri gereğince İşletmede tekdüzen hesap planı ve muhasebe sistemi uygulanmaktadır. Müdürlükte 2024 yılı Ekim ayına kadar Döner Sermaye Mali Yönetim Sistemi (DMİS) muhasebe programı kullanılmış olmasına rağmen, Maliye Bakanlığı talimatları doğrultusunda 2024 yılı Ekim ayından sonra ise EKBYS'ye geçilmiş ve halen tüm döner sermaye işletmelerinde olduğu gibi İşletmede de bu program kullanılmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Geçici Mizan
- Kesin Mizan
- Bilanço
- Gelir Tablosu

Kamu idaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır. Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile

bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Devlet Kitapları Döner Sermaye İşletmesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve

kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İşletmenin Karlılık ve Verimliliğini Etkileyen Sorun ve Eksikliklerin Bulunması

Devlet Kitapları Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğüne ait iş ve işlemlerin merkezde ve yerinde incelenmesi neticesinde işletmenin karlılık ve verimliliğini etkileyen mevzuat, personel istihdamı ve işletimden kaynaklı bazı sorunların bulunduğu tespit edilmiştir.

a) Hasılatтан ayrılan %15'lik genel bütçe payının olumsuz etkileri

Devlet Kitapları Döner Sermaye İşletmesinin aylık gayrisafi hasılatının %15'inin genel bütçeye aktarılmasının işletmenin karlılık ve verimliliğini olumsuz yönde etkilediği görülmüştür.

17.09.2004 tarih ve 5234 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Geçici 1 inci maddesinde, genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere bağlı olarak kurulmuş olup, 5018 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan idarelere bağlı döner sermayeli işletmelerin aylık gayrisafi hasılatından tahsil edilen tutarın %15'inin en geç takip eden ayın 20'sine kadar genel bütçeye irat kaydedilmek üzere ilgili saymanlıklara yatırılacağı; aylık gayrisafi hasılatтан irat kaydedilecek oranı, döner sermayeler itibariyle %1'e kadar indirmeye ise Maliye Bakanı'nın yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

Muhasebat Genel Müdürlüğü'nce yayımlanan 17 Sıra No.lu Genel Tebliğ'de ise; gayrisafi hasılat tutarının, tahsil edilmiş olsun veya olmasın bir ay içinde tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedeli ile faiz ve diğer gelirlerin toplamından oluştuğu belirtilmiş olup, bu toplamdan hasılatın elde edilmesine ilişkin yapılan giderler ve maliyetler ile daha önce ayrılıp Hazineye yatırılan tutarların düşülmeyeceği ifade edilmiştir.

Ancak, söz konusu Hazine payının işletmenin aylık gayri safi hasılatından kesilmesi, önemli bir maliyet unsuru oluşturmakta ve bu da işletmenin iş yapma kapasitesini doğrudan etkilemektedir. Çünkü işletmenin sunduğu mal veya hizmetin fiyatı belirlenirken, ilk madde ve malzeme, işçilik, %10'luk genel gider, en az %5'lik kar payına %15'lik Hazine payı ilave edilerek satış fiyatı belirlenmektedir. Dolayısıyla, %15'lik bu kesinti mal veya hizmetin birim fiyatını doğrudan etkileyen maliyet arttırıcı bir unsur olup, üretilen mal veya hizmetin satış fiyatını yükseltmektedir. Bu oranın yüksekliği nedeniyle mal veya hizmetin satış fiyatı piyasa ile rekabet edilebilir seviyenin üzerinde oluşmakta, bu da işletmenin kurulu kapasitesinin atıl kalması, atölye, makine parkı ve tesislerinin günün koşullarına göre yenilenememesi gibi sonuçlar doğurmaktadır.

Kamu idaresi cevabında, Hazine ve Maliye Bakanlığında konu ile ilgili yazılı talepte bulunulduğu belirtilmiştir.

Müdürlüğün piyasada daha rekabetçi bir konuma gelebilmesi için 73 Sıra no'lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'ndeki yüzde 15'lik hazine payının %1'e düşürülmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

b) İşletmede atıl ve eksik kapasiteyle çalıştırılan makinalar ile hurda olarak nitelendirilen makinaların bulunması

İşletmede bulunan modern ve yüksek kapasiteli makinalardan bir kısmının eksik kapasiteyle çalıştırıldıkları veya hiç çalıştırılmayıp atıl vaziyette tutuldukları, ayrıca hurda veya kullanılamaz durumda makinaların bulunduğu görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, Müdürlük bünyesinde oluşturulan bir komisyonla hurda olarak nitelendirilen makineler ile birçok parçası eksik ve hiçbir şekilde kullanılamaz düzeyde olan metal makine aksamalarının tespitlerinin yapılarak Makine Kimya Endüstrisi ile ilgili sürecin başlatılacağı; çalışır ama kullanılmayan makinelerinde listesinin yapılarak Genel Müdürlük İşletmeler Daire Başkanlığı'na sunulacağı belirtilmiştir.

Kaynak israfının önlenmesi açısından İşletmede bulunan mevcut makinaların üretim için uygun olup olmadıklarının tespitinin yapılması, kullanılamayacak durumda olan makina ve ekipmanın usulü dairesinde elden çıkarılması, kullanılabilir durumda olanların ise aktif hale getirilmesi için gerekli adımların atılması gerekmektedir.

c) İşletmede çalışan personelin alan bazında mesleki kodlarının bulunmaması

İşletmede çalışan personelin alan bazında mesleki kodlarının olmadığı, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'ndan MEB'e devir yapılırken tüm çalışanların beden işçisi statüsünde sürekli işçi kadrosuna alındığı, bu suretle de örneğin ustabaşı ile temizlik görevlisinin özlük ve meslek kodu olarak eşit şartlarda hizmet yaptıkları görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, toplu iş sözleşmesi süreci sona erdikten sonra ilgili mevzuat dahilinde gerekli çalışmaların yapılacağı belirtilmiştir.

İş barışını sağlamak açısından işletmedeki birimlerin ve çalışanların görev dağılımında hiyerarşik yapının sağlanması, personelin alan bazında mesleki kodlarının belirlenip tanımlanması, birimlere ait sorumluların belirlenmesi ve toplu iş sözleşmesinin buna göre güncellenmesinin gerektiği değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, Devlet Kitapları Döner Sermaye İşletmesinin karlılığının ve verimliliğinin artırılabilmesi için %15'lik Hazine payının makul seviyelere çekilmesi, işletmenin tam kapasiteyle çalışmasının sağlanması ve çalışanların mesleki kodlarının belirlenmesi gibi adımların atılması önem arz etmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>